

OTSUS

12.12.2016 nr 5.1-5/16-052

Koondumisele nr 29/2016 Telia Eesti AS ja AK Süsteemid OÜ osa loa andmine

1. Koondumine

14.11.2016 esitas Telia Eesti AS (edaspidi Telia; registrikood 10234957) Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid AK Süsteemid OÜ (edaspidi AK Süsteemid; registrikood 10236324) ja Telia 11.11.2016 ettevõtte müügilepingu. Tehingu tulemusel omandab Telia valitseva mõju kogu AK Süsteemide äritegevuse (täpsemalt IT-süsteemide hoolduse ja arenduse ning tugiteenuseid pakkuva äritegevuse) üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 15.11.2016 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Koondumise kohta esitati kirjalikult üks vastuväide, mille sisu kajastatakse edaspidi käesoleva otsuse tekstis.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Telia ja AK Süsteemid.

Telia ainuaktsionär on Rootsi Kuningriigis registreeritud Telia Company AB, mis on noteeritud Nasdaq Stockholm ja Nasdaq Helsinki börsidel. Telia Company AB suurim aktsionär, kelle omanduses on 37,3% aktsiatest, on Rootsi riik. Soome riigile kuulub 3,2% aktsiatest. Kokku on Telia Company AB-l üle 500 000 aktsionäri. Telia Company AB kontserni ettevõtjad tegelevad Skandinaavia riikides, Baltikumis, erinevates Euroopa riikides ja ka Kesk-Aasias peamiselt erinevate elektrooniliste sideteenuste pakkumise ning nendega seotud teenuste osutamisega.

Telia on IT- ja telekommunikatsiooniettevõtja, kelle peamiseks tegevusaladeks on elektrooniliste sideteenuste (sh kõne- ja andmeside, mobiilside, interneti, televisiooni) ja muude nendega seotud teenuste osutamine; arvutite ja muude IT-vahendite, samuti

terminalseadmete ning sidevõrkudes kasutatavate seadmetega seotud hooldus- ja haldusteenuste osutamine; muude IT-alaste teenuste osutamine; arvutite ja muude IT-vahendite, samuti terminalseadmete ning sidevõrkudes kasutatavate seadmete ostmine ja müümine.

Telia valitseva mõju all on IT Koolituskeskuse OÜ, mis tegeleb IT-alaste koolitusteenuste pakkumisega era- ning äriklientidele. Samuti on Telia valitseva mõju all Green IT OÜ, mis tegeleb äriklientidele IT-kaupade pakkumisega ning lisaks on Telial 50%-line osalus Aktiaseltsis Sertifitseerimiskeskus, mis pakub digitaalset sertifitseerimist, allkirjastamist, krüpteerimist ning sellega seotud teenuseid.

AK Süsteemid on äriühing, mis pakub äriklientidele Eestis, Euroopas ja väiksemas mahu ka muudes maailma piirkondades IT-süsteemide haldust. Pakutavad teenused hõlmavad nii regulaarset IT-infrastruktuurilahenduste hooldust ja arendust ning IT-alaseid konsultatsioone ja toe pakkumist kui ka eraldiseisvaid suuremaid IT-projekte, mille raames osutatakse erinevaid IT-teenuseid ja müüakse klientidele IT-kaupu.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Käibe kindlakstegemisel on arvesse võetud KonkS §-s 24 lg 7 sätestatud tingimust, et kui eelneva kahe aasta jooksul on üks ja sama ettevõtja või samasse kontserni kuuluv ettevõtja omandanud valitseva mõju ettevõtjate üle, kes tegutsevad Eestis ühes ja samas majandusharus, peab selle ettevõtja käive, kelle üle omandatakse valitsev mõju, sisaldama ka nende ettevõtjate käivet, kelle üle on valitsev mõju omandatud koondumisele eelneva kahe aasta jooksul.

Seega eelneva kahe aasta jooksul omandatud ettevõtjate käivetega koondumise osaliste käibed korrigeerides, on KonkS § 21 lõikes 1 sätestatud käibekriteeriumid ületatud, mistõttu kuulub antud koondumine kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi Juhend) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud

kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25 protsenti, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Konkurentsiamet on varasemalt hinnanud¹ konkurentsiolukorda IT-kaupade ja IT-teenuste kaubaturgudel koos (kuna sageli kasutatakse arvutite ja muude IT-vahendite ostul ja nende hilisemal hooldusel ühte ettevõtjat), kuid vaatleb käesolevas menetluses neid eraldi, millega lähtub võimalikult kitsast kaubaturu piirtlusest.

Koondumise teate kohaselt tegutsevad nii Telia kui AK Süsteemid äriklientidele suunatud IT-kaupade ja IT-teenuste müügi valdkonnas, mida on täpsemalt käsitletud järgnevalt.

IT-kaupade müük äriklientidele

Telia kontsernis müüb IT-kaupu nii Telia ise kui ka tema tütarettevõtja Green IT OÜ. AK Süsteemid müüb IT-kaupu äriklientidele ning müük leiab tavapäraselt aset ühekordsete suuremate projektide raames. IT-kaupu on võimalik müüa füüsilisest asukohast sõltumatult ehk elektrooniliste kanalite kaudu, seetõttu on klientidel võimalik teostada ostusid muuhulgas välisriikide e-poodidest. Kuna praktikas ei ole selline teguviis äriklientide hulgas levinud, on asjakohane vaadelda turu geograafilise ulatusena Eesti territooriumit.

Lisaks käesoleva koondumise teate menetlemise käigus esitatud teabele, arvestas Konkurentsiamet juba olemasoleva, st eelnevalt IT-valdkonnas toimunud koondumiste menetlemise käigus kogutud teabega, mis omakorda on kooskõlas haldusmenetluse eesmärgipärase ja efektiivse läbiviimise põhimõtetega haldusmenetluse seaduse § 5 lg 2 tähenduses.

Konkurentsiamet on oma varasemas otsuses² arvestanud äriklientidele suunatud IT-kaupade müügi turumahuna 2014. aastal ligikaudu 182,5 miljonit eurot. Nimetatud turumahtu aluseks võttes kujunes Telia osakaaluks ligikaudu [5-10]% ja AK Süsteemide osakaaluks ligikaudu [0-5]%, millest tulenevalt on koondumise osaliste ühine osakaal IT-kaupade müügil äriklientidele ligikaudu [10-20]%.

Seega jääb koondumise osaliste ühine turuosa IT-kaupade müügil äriklientidele alla 15%, mistõttu ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga Juhendi mõistes.

Telia kontsern tegutseb läbi oma tütarettevõtja Green IT OÜ piiratud ulatuses IT-kaupade hulgemüügiga, müües kasutatud IT-kaupu. See tähendab, et Green IT OÜ müüb nii Eestis kui ka välisriikidesse tema klientide kasutuses olnud IT-kaupu, mille kliendid on Green IT OÜ-le tagastanud. Selline hulgemüük ei mõjuta aga praktiliselt AK Süsteemid osa tegevust, sest AK Süsteemid osa ei paku oma klientidele müügiks kasutatud IT-kaupu. Seega ei saa Green IT OÜ olla ka AK Süsteemide varustajaks.

---

¹ Konkurentsiameti 20.06.2012 otsus nr 5.1-5/12-019 - Atea Baltics UAB ja NG Infra OÜ; Konkurentsiameti 30.07.2013 otsus nr 5.1-5/13-030 - Elion Ettevõtted AS ja AS IT Grupp osa

² Konkurentsiameti 09.07.2015 otsus nr 5.1-5/15-022 - AS Eesti Telekom ja Green IT OÜ

IT-teenuste müük äriklientidele

Samuti kattuvad koondumise osaliste äritegevused IT-teenuste müügi osas äriklientidele. Sellisele kaubaturule kuulub koondumise osaliste hinnangul lai valik erinevaid IT-teenuseid, mille eesmärk on pakkuda klientidele lahendusi nende äritegevuses vajaliku IT-infrastruktuuri loomiseks ja opereerimiseks. Sellised teenused hõlmavad nõustamist sobiva lahenduse valikul, tööde teostamist IT-lahenduse paigaldamisel (nii riist- kui tarkvara paigaldamisel), kuid ka projektide valmimise järgselt IT-süsteemide hooldust. IT-teenuste eesmärgiks on nõustada klienti kogu arvutitega seonduvas probleemistikus ning reeglina pakuvad kõik IT-teenuse pakujad kõiki või enamikke eelnimetatud teenuseid.

Statistikaameti 2014. aasta andmete³ põhjal ning koondumise osaliste hinnangul moodustab IT-teenuste müügi turumaht programmeerimise, konsultatsioonide jms tegevuste müügi mahust (so 599 miljonit eurot) ligikaudu 20% ehk ligikaudu 119,9 miljonit eurot. Nimetatud proportsioonile tugines Konkurentsiamet ka oma varasemas otsuses⁴. Sellest tulenevalt kujuneb Telia osakaaluks ligikaudu [5-10]%, AK Süsteemide osakaaluks ligikaudu [0-5]% ja koondumise osaliste ühiseks turuosaks IT-teenuste müügil äriklientidele ligikaudu [5-10]%.

Seega jääb koondumise osaliste ühine turuosa IT-teenuste müügil äriklientidele alla 15%, mistõttu ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga Juhendi mõistes.

Kuivõrd käesoleva koondumise puhul ei teki Juhendi tähenduses horisontaalselt mõjutatud kaubaturge ning koondumine ei mõjuta oluliselt konkurentsiolekorda ühelgi kaubaturul, ei ole kaubaturgude täpne piiritlemine antud koondumise puhul vajalik.

4. Hinnang koondumisele

Koondumisele esitatud vastuväide

Konkurentsiametile esitati käesoleva koondumise kohta 16.11.2016 kirjalikult üks vastuväide. Vastuväite esitanud ettevõtja märkis, et Telia on juba täna turul mitmes segmendis olulise turujõuga ettevõtja ja väljendas muret privaatvõrkude teenuse pakujate vähesuse ning IT-juhtimise teenusepakkuja leidmiseks korraldatud hanke madala osaluse, seega ka sobivate pakujate vähesuse üle. Nimetatud hanke võitjaks osutus AK Süsteemid.

Käesoleva vastuväite analüüsimiseks ning võimalike probleemide väljaselgitamiseks edastas Konkurentsiamet selle koondumise osalistele seisukoha andmiseks. Esitatud vastuses selgitati, et Telia osutab klientidele privaatvõrkude teenust, mis kannab Telia portfellis nimetust „kohtvõrkude ühendusteenus”⁵. Telia märkis, et sisult on tegemist teenusega, mis ühendab omavahel erinevaid kliendi kohtvõrke ning tegemist on ühe sideteenuse alaliigiga tavapärase interneti- või mobiilsideteenuse kõrval. Samuti rõhutasid koondumise osalised, et nende hinnangul ei ole võimalik antud teenust paigutada IT-teenustega samale kaubaturule, mille eesmärgiks on ettevõtja infrastruktuuri töös hoidmine ning hooldamine.

³ <http://pub.stat.ee/px-web.2001/dialog/Saveshow.asp>

Tabel IT55, Tegevusala: programmeerimine, konsultatsioonid jms tegevused

⁴ Konkurentsiameti 30.07.2013 otsus nr 5.1-5/13-030 - Elion Ettevõtted AS ja AS IT Grupp osa

⁵ Teenuse tingimused https://www.telia.ee/images/documents/tt/est/tt_kohtvorkude_yhendusteenus.pdf

Vastuväites väljatoodud hanke vähese osavõtu kohta ei osanud Telia hinnangut anda, kuid viitas, et hankel osalejale esitati vaid soovitud teenuse kirjeldus, mis oli ainus formaalne nõuete dokument hankel osalemiseks. Edasised täpsemad nõuded teenusele räägiti läbi juba hankel edukalt osalenud pakkujaga. Samuti rõhutasid koondumise osalised, et toodud tingimustele vastavat teenust on võimelised osutama paljud ettevõtjad.

Konkurentsiameti hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 1 p 1 kohaselt lähtutakse koondumisele hinnangu andmisel vajadusest säilitada ja arendada konkurentsi, võttes seejuures arvesse kaubaturgude struktuuri ning tegelikku ja potentsiaalselt konkurentsi kaubaturul, sealhulgas koondumise osaliste turupositsiooni, nende majanduslikku ja finantsjõudu ning konkurentide juurdepääsu kaubaturule.

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Antud koondumise puhul hindab Konkurentsiamet eelkõige koondumise võimalikku mõju konkurentiolukorrale IT-kaupade ja IT-teenuste kaubaturgudel ning koondumise mõju hindamisel analüüsitakse eelkõige käesoleva koondumisega tekkivat muutust antud koondumisega mõjutatud kaubaturgude struktuuris.

Seoses vastuväites tõstatatud küsimustega analüüsis Konkurentsiamet Tehnilise Järelevalve Ameti (edaspidi TJA) sideturgude otsuseid⁶ ning nõustub vastuväite esitajaga, et Telia on märkimisväärse turujõuga ettevõtja mitmetel elektroonilise side turgudel. Samas on Konkurentsiamet analüüsinud käesoleva koondumise mõju hindamisel koondumisega tekkivat muutust kaubaturgude struktuuris ning ei ole käsitlenud muid võimalikke kitsaskohti valdkonnas (nt privaatsidevõrkude teenuste turu osas). Koondumisele hinnangu andmisel arvestab Konkurentsiamet valdkonna eripära ning üldist õiguslikku tausta.

Koondumise osaliste ühine turuosa IT-kaupade müügil äriklientidele Eestis moodustas 2014. aastal ligikaudu [10-20]% ning IT-teenuste müügil äriklientidele ligikaudu [5-10]%.

Koondumise teate ning menetluse jooksul täiendavalt esitatud andmete kohaselt on IT-kaupu ja IT-teenuseid soovivatel äriklientidel võimalik valida väga suure hulga ettevõtjate hulgast. Koondumise osalised peavad oma konkurentideks IT-kaupade müügil AS-i Atea, MarkIT Eesti AS-i, aktsiaseltsi IM ARVUTID. IT-teenuste müügil peavad koondumise osalised oma konkurentideks AS-i Atea, Tieto Estonia Aktsiaselts, Primend OÜ-t, Uptime Systems OÜ-t, ByteLife Solutions OÜ-t, 3R Computers OÜ-t, Proact Estonia AS-i.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti

---

⁶ <http://www.tja.ee/sideturu-regulatsioon/>

ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

otsustan:

anda luba Telia Eesti AS ja AK Süsteemid OÜ osa koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 12.12.2016 otsuse nr 5.1-5/16-052 ärakiri on samane originaaliga. Ärakirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Kairi Kaasik-Aaslav/ 21.12.2016